

solidar

**UTRZYMANIE
PRAWA DO OCHRONY
MIĘDZYNARODOWEJ
I ZAPEWNIENIE
BEZWARUNKOWEJ
SOLIDARNOŚCI
ZE WSZYSTKIMI
OSOBAMI W DRODZE**

Organizacje członkowskie SOLIDAR utworzyły Grupę Roboczą ds. Migracji i Włączenia (Task Force on Migration and Inclusion) aby poddać refleksji zjawisko migracji do Europy oraz zastanowić się nad tym, jak zapewnić włączenie i partycypację nowoprzybyłych osób w społeczeństwach europejskich. Nasze rekomendacje opierają się o następujące spostrzeżenia:

Migracja jest zjawiskiem powszechnym w całej historii ludzkości. Tym samym kwestia migracji do Europy nie może być rozpatrywana w oderwaniu od kwestii historycznych, bieżących i przyszłych. Takim przykładem są relacje kolonialne państw europejskich z państwami trzecimi, geopolityczne decyzje utrzymujące zależność niektórych państw trzecich od Europy oraz zmiany klimatyczne. Jednocześnie większość migracji na świecie odbywa się w ramach tego samego państwa lub między państwami Globalnego Południa.

Kryminalizacja samego aktu migracji i dehumanizacja osób w drodze jest powszechna w prawodawstwie, w jego praktykach i w narracjach. Świadczą o tym ograniczone możliwości regularnej migracji do Europy; zwiększona militaryzacja zarządzania – bezpośredniego i eksternalizowanego – granicami europejskimi, jak również negatywny i spolaryzowany dyskurs o osobach w drodze, prowadzony przez wpływowe osoby, organizacje i instytucje.

Migranci/cki, w tym uchodźcy/czynie, posiadają zestaw podstawowych praw, a także przyczyniają się w zasadniczy sposób do poprawy dobrobytu gospodarczego i kulturalnego w Europie.

Stosując przyjętą przez Międzynarodową Organizację ds. Migracji (International Organisation for Migration) definicję migracji jako „Przeptywu osób poza ich miejscem zamieszkania, przez granicę międzynarodową lub w obrębie państwa”, rozróżniamy dwa równie ważne aspekty tego zagadnienia:

Utrzymanie podstawowego prawa do ubiegania się o ochronę międzynarodową, które jest wprawdzie uznawane na arenie międzynarodowej, ale też często podważane w praktyce. Tego prawa musimy bronić za wszelką cenę.

Usprawnienie regularnych dróg dla innych rodzajów migracji i ochrony, które zostały ograniczone przez odstępstwa i mechanizmy warunkujące. Wymagają one wprowadzenia ulepszeń oraz stworzenia nowych możliwości migracji.

W związku z tym wzywamy instytucje UE i poszczególne rządy państw europejskich do podjęcia następujących działań:

1. Utrzymanie prawa do ubiegania się o ochronę międzynarodową w rozumieniu Konwencji Genewskiej i Protokołów Dodatkowych.

2. Wdrożenie rozwiązań opartych na solidarności i poszanowaniu prawa w zakresie ochrony w Europie.

3. Rozszerzenie bezpiecznych i regularnych sposobów migracji i ochrony.

4. Wspieranie długoterminowego włączenia i partycypacji migrantów/ek, w tym uchodźców/czyń.

5. Promowanie pozytywnej narracji wokół migracji i związanej z nią różnorodności społecznej.

Wszystkie działania wymienione poniżej powinny zostać zaprojektowane, wdrożone i monitorowane za pomocą następujących metod:

Kryterium interseksjonalności uwzględniające dodatkowe wyzwania, z jakimi mierzą się określone grupy migrantów, takie jak kobiety i dzieci, małoletni bez opieki czy osoby LGBTQI+.

Zaangażowanie organizacji społeczeństwa obywatelskiego i związków zawodowych, w tym organizacji kierowanych przez migrantów/ki i uchodźców/czynię, poprzez dialog społeczny i obywatelski.

1. Utrzymanie prawa do ubiegania się o ochronę międzynarodową w rozumieniu Konwencji Genewskiej i Protokołów Dodatkowych.

Opracowanie nowych zasad dotyczących uzyskania ochrony międzynarodowej przez UE, które zapewnią bezpieczeństwo i ochronę osób ubiegających się o ochronę przed, w trakcie i po złożeniu wniosku. Procedury takie muszą obejmować bezpieczne i regularne sposoby dotarcia do Europy oraz wykorzystywać wizy humanitarne, a także programy przesiedleń i następujące rozwiązania:

- Zapewniony dostęp do sprawiedliwych i szybkich procedur azytowych na każdym etapie, a także przestrzeganie standardów bezpieczeństwa i ochrony. Państwa członkowskie i służby graniczne UE nie mogą w żadnym wypadku angażować się w zbiorowe wydalania („pushbacki”). Państwa członkowskie powinny unikać stosowania przyspieszonych lub granicznych procedur azytowych lub koncepcji „bezpiecznego kraju trzeciego” stanowiących zagrożenie dla podstawowych gwarancji. Migranci/tki w trakcie procedury, w tym przed złożeniem wniosku i na granicy, muszą bezwzględnie być traktowani z poszanowaniem ich

godności oraz mieć zagwarantowany dostęp do podstawowych usług i pomocy prawnej.

- Zapewnienie wdrożenia alternatyw dla detencji administracyjnej osób w drodze we wszystkich państwach członkowskich UE jako sposobu na zaprzestanie stosowania podejścia typu „hotspot”. Upewnienie się, że detencja jest stosowana wyłącznie w ostateczności i że ośrodki detencyjne wykorzystywane do przetrzymywania migrantów/ek działają zgodnie z Europejską Konwencją Praw Człowieka.
- Odrzucenie jakiegokolwiek formy kryminalizacji pomocy humanitarnej dla migrantów/ek, uchodźców/czyni i osób ubiegających się o ochronę czy to na morzu, na granicach, czy na terytorium kraju – niezależnie od tego, czy osoba, której udzielana jest pomoc, przybyła w ramach uregulowanej procedury, czy też nie.
- Powstrzymanie się od zobowiązań związanych z ekstermalizacją zarządzania granicami UE, na przykład poprzez finansowanie krajów trzecich lub podmiotów prywatnych w celu uniemożliwienia osobom ubiegającym się o ochronę i innym migrantom/kom przybycia na teren Europy.

Jeśli praktyki eksternalizacji zostaną już podjęte, należy koniecznie zapewnić ścisłe przestrzeganie międzynarodowych i unijnych standardów praw podstawowych, w tym prawa do ubiegania się o ochronę. Zarówno UE, jak i państwo trzecie musi zostać pociągnięte do odpowiedzialności w przypadku naruszenia tych zasad.

- Zniesienie wszelkich form negatywnych warunków migracji w partnerstwach UE z państwami trzecimi, takich jak umowy handlowe lub wizowe. Usunięcie z takich umów dla państwa trzeciego celów w zakresie readmisji, powrotów i zarządzania granicami.
- Potępienie wszystkich przypadków dyskryminacji na granicach wewnętrznych i zewnętrznych UE oraz domaganie się równego dostępu do procedur azytowych dla wszystkich uciekających przed prześladowaniami.

2. Wdrożenie rozwiązań opartych na solidarności i poszanowaniu prawa w zakresie ochrony w Europie.

- **Zapewnienie solidarności ze wszystkimi państwami członkowskimi UE niezbędnej do realizacji bardziej sprawiedliwego i lepszego podziału odpowiedzialności za osoby ubiegające się o ochronę.** Państwa członkowskie na europejskich granicach zewnętrznych mają do czynienia z dużą liczbą osób migrujących w ramach obecnego systemu azylowego ze względu na zasadę zawartą w rozporządzeniu dublińskim, zgodnie z którą kraj pierwszego wjazdu jest domyślnie odpowiedzialny za złożony wniosek o udzielenie ochrony. Osoby w drodze płacą wysoką cenę za

ten niesprawiedliwy system, ponieważ są rutynowo wydalone przez te państwa graniczne, mimo że jest to nielegalne. Obecny system stworzył warunki dla tych naruszeń, więc należy go porzucić i zastąpić takim, który jednocześnie oferuje:

- **Zapewnienie sprawiedliwego rozmieszczenia osób ubiegających się o ochronę** w państwach członkowskich UE, w oparciu o liczbę ludności i zamożność państw.
- **Promowanie swobodnego wyboru państwa członkowskiego, w którym można ubiegać się o ochronę**, na przykład takiego, w którym osoby migrujące mają już wsparcie rodzinne lub społeczne, niezależnie od tego, gdzie po raz pierwszy wjechały do UE.
- Jeśli rozporządzenie dublińskie pozostanie w mocy, jedynym sposobem zagwarantowania podstawowych praw będzie egzekwowanie wiążącego, obowiązkowego mechanizmu solidarnościowego między państwami członkowskimi, koncentrującego się na relokacji osób.
- Egzekwowanie i poprawa wspólnych standardów jakości w zakresie przyjmowania osób ubiegających się o ochronę we wszystkich państwach członkowskich, w tym, gdy znajdują się one w państwie członkowskim innym niż państwo odpowiedzialne za ich wniosek o udzielenie ochrony.

3. Rozszerzenie bezpiecznych i regularnych sposobów migracji i ochrony.

Promowanie przyjmowania i rozszerzania na poziomie europejskim i w państwach członkowskich regularnych strukturalnych ścieżek wejścia na rynek pracy, mobilności studentów, łączenia rodzin, poszukiwania ochrony, przesiedleń i innych celów. Pomoże to w zwalczaniu handlu ludźmi i potencjalnie śmiertelności przekraczania granic przez uchodźców/czynie i innych migrantów/ki. Takie rozwiązania można zrealizować poprzez następujące działania:

- poszerzenie definicji łączenia rodzin i zezwolenie na składanie wniosków w kraju docelowym. Ułatwi to łączenie rodzin, umożliwi płynną integrację rodzin w kraju docelowym i zapewni poszanowanie prawa człowieka do łączenia rodzin;
- zapewnienie oceny wniosków o ochronę uwzględniające aspekt płci. Przemoc seksualną i przemoc ze względu na płeć, taką jak okaleczanie żeńskich narządów płciowych, należy uznać za samodzielny powód do udzielenia ochrony. Konieczność udostępnienia zakwaterowania, usług, informacji i pomocy prawnej z uwzględnieniem płci, zwłaszcza kobietom, które doświadczyły przemocy;
- przyjęcie programów migracji zarobkowej obejmujących jak największą liczbę sektorów i poziomów umiejętności. W celu zapewnienia szybkiego wykrywania wszelkiego rodzaju wyzysku pracowników/czek, powinny one być zgodne z zasadą godnej pracy.

- Rozszerzenie definicji i promowanie korzystania z ochrony uzupełniającej w sposób obejmujący osoby potrzebujące ochrony, które nie są w stanie udowodnić indywidualnych prześladowań, takie jak doświadczające zmian klimatycznych.

4. Wspieranie długoterminowego włączenia i partycypacji migrantów/ek, w tym uchodźców/czyń.

- Przyspieszenie jakościowej integracji na rynku pracy migrantów/ek i osób ubiegających się o ochronę międzynarodową, które są gotowe do podjęcia pracy. Konieczność zapewnienia dostępu do tymczasowych zezwoleń na pracę i kursów językowych, nawet przed podjęciem ostatecznych decyzji o statusie. Gwarancje godnej pracy są niezbędne.
- Zapewnienie wszystkim migrującym osobom dostępu do praw socjalnych i przystępnych cenowo pakietów podstawowych usług, w tym edukacji, opieki zdrowotnej, mieszkalnictwa i wymiaru sprawiedliwości, niezależnie od ich statusu pobytu lub postępów w procedurze o ochronę.
- Podjęcie kompleksowych działań w celu zapewnienia zatwierdzenia i uznania wcześniejszej edukacji i umiejętności migrantów/ek, w tym uczenia się pozaformalnego i nieformalnego.
- Umożliwienie wczesnego uczestnictwa migrantów/ek, w tym uchodźców/czyń, w życiu politycznym kraju przyjmującego, w tym edukacji obywatelskiej i stopniowego przyznawania im praw wyborczych.

- Zapewnienie wsparcia UE dla państw członkowskich w celu promowania partnerstw, na przykład na poziomie lokalnym i regionalnym, w celu opracowania polityki i zapewnienia praktycznego wsparcia dla włączenia i skutecznego dostępu do praw podstawowych.
- Rozwój rozwiązań dla migrantów/ek w pobycie nieudokumentowanym w celu uregulowania ich statusu na danym terytorium.
- Stworzenie sprzyjającego środowiska dla organizacji społeczeństwa obywatelskiego zajmujących się prawami i włączaniem migrantów/ek oraz ułatwienie bezpośredniego, jasno uregulowanego dostępu społeczeństwa obywatelskiego do krajowego i unijnego finansowania.

5. Promowanie pozytywnej narracji wokół migracji i związanej z nią różnorodności społecznej.

- Wspieranie zmian w narracji, skoncentrowanych na tym, co ludzi łączy a nie dzieli.
- Rozpoznawanie doświadczeń organizacji migrantów i uchodźców, diaspor i osób ze środowisk migracyjnych jako głównych czynników napędzających zmiany.
- Zapobieganie i podejmowanie działań w celu zwalczania mowy oraz podżegania do nienawiści skierowanej przeciwko migrantom/kom, w tym uchodźcom/czyń. Aktywna działalność na rzecz zniesienia rasizmu i dyskryminacji na poziomie indywidualnym, społecznym, instytucjonalnym i historycznym.
- Dokumentowanie oraz promocję cennego wkładu migrantów/ek w dobrobyt społeczny, gospodarczy oraz kulturowy w starzejącej się Europie.
- Społeczna i polityczna świadomość tego, że osoby w drodze i ubiegające się o ochronę posiadają niezbywalne prawa, o które nie muszą się ubiegać lub na nie 'zasłużyć'.

solidar

O SOLIDAR

SOLIDAR to europejska i światowa sieć organizacji społeczeństwa obywatelskiego (Civil Society Organisations - CSO) działająca na rzecz zwiększenia sprawiedliwości społecznej poprzez sprawiedliwą transformację w Europie i na świecie. Ponad **50 naszych organizacji członkowskich** ma siedziby w 26 państwach (z których 19 to kraje należące UE) i obejmuje krajowe organizacje społeczeństwa obywatelskiego w Europie oraz poza UE, na terenie całej UE oraz organizacje działające na poziomie międzynarodowym. SOLIDAR reprezentuje i wzmacnia głosy oraz żądania swoich członków/iń na poziomie europejskim i międzynarodowym.

SOLIDAR organizuje pracę z członkami/iniami na rzecz zarządzania migracją opartego na poszanowaniu praw podstawowych i solidarności w Grupie Zadaniowej ds. Migracji i Integracji (Task Force on Migration and Inclusion).

We wszystkich sprawach dotyczących tego dokumentu lub naszej pracy na rzecz migracji prosimy o kontakt ze Specjalistką ds. Włączenia Społecznego (Social Inclusion Officer) w SOLIDAR, Julie Martinaud pod adresem: julie.martinaud@solidar.org

CENTRE
FOR PEACE
STUDIES

WILLI-EICHLER-
AKADEMIE e.V.

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Sfinansowano przez Unię Europejską. Wyrażone poglądy i opinie są jednak wyłącznie poglądami autora(ów) i niekoniecznie odzwierciedlają poglądy i opinie Unii Europejskiej lub Komisji Europejskiej. Ani Unia Europejska, ani organ przyznający dotację nie ponoszą za nie odpowiedzialności.